

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO **5** CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.
Números atrassats: 10 céntims

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mltj, 20, botiga.
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.
Cuba y Puerto-Rico 2.—Estranger, 2'50.

LOS QUE HAURIAN DE ANAR A L' EMBAIXADA

Y si no tornessin may més ¡qué 'n seríam de felissos!

L'EMBAIXADA

or lo que passa a Melilla put a caldo de malalt. A copia de rescalfarlo ha agafat lo gust y la fortor del tupi y avuy ja no hi ha paladar que pug resistirlo, ni nas que pug ensumarlo.

Tot s'ha acabat de una manera ridícul y denigrant. Los moros tornan a entrar a la plassa a vendre 'ls seus comestibles, y com allà hi ha encare molts soldats y per consegüent moltes bocas que consumen, los riffenyos s'aprofitan fent pagar deu lo que val un, prevalgut de la falta de competència. Se deya que nosaltres exigiríem dels moros una indemnació de guerra, pero de moment son los moros los que la cobren de nosaltres, endossantnos ous y gallinas y emportantse'n los nostres quarts.

Los funcionaris de l'Aduana marroquí, que van ser expulsats de la plassa per ordre del general Macías, ja tornan a ocupar lo seu lloch, esperantse en recaudar lo que poden. Administrativament, Melilla es una bona firca que 'l sultán explota.

Muley Araaf, a cambi de la fotografia que va enviarli 'l heroe de Sagunto, l'ha obsequiat remetentli una paperina de confits y un' olla de alcuzcuz. Aixó y 'l caball que va regalarli condicionalment dias entera son las úniques gangas positives que ha tret don Arzeni de la réva brillant campanya.

No ho olvidi pel dia que 's resolgui a acceptar un títol de noblesa.

Entre 'ls blasons del seu escut, unas quantas ametllas ensucradas y un' olla de alcuzcuz hi farán molt bon paper.

Mentrestant, algunas de las tropas que havian sigut enviadas a Africa a cumplir patriótics debers regressan a Espanya. La tristesa, 'l descomort y tal vegada fins la vergonya se pinta en lo rostre dels soldats y oficials, al considerar que no 'ls hi ha sigut permés medir lassevas foras ab los moros.

L'altre dia de embarcaren tropas a Cádiz. Entatzonats en lo barco, com arengadas en barril, passaren los soldats un temporal terrible, permaneixent prop de dos dias a bordo. Durant tot aquest temps, per tot aliment reberen un xorisso y un parell de galletas. Ja ho diu lo ditxo: ¡S'ha de patir!... No n'hi ha prou ab las torturas morals qu'es necessari experimentar los sufriments físichs més dolorosos. Per infigirlos'hi una cosa y altra basta y sobra la desbañada administració espanyola.

¡Ah! Si algún dia, tal vegada més pròxim de lo que molts se figuren, arriba 'l moment de passar comptes ¡ab quina febre y ab quin entusiasme aquests pobres soldats de la patria, no han de posarse al servey de las justas reivindicacions del poble espanyol!...

Fa una pila de dias ve parlantse d'enviar a D. Arseni d'embaixador plenipotenciari a la capital del Marroch. Apesar de que dels moros hem rebut los agravis, y per lo mateix lo seu emperador es qui hauria de anar a Melilla a donarnos las satisfaccions degudas, s'ha considerat més digne que siguem nosaltres els que 'ns arribem fins al seu domicili a demanarlas ab més o menos humilitat. Las qüestions de dignitat y honra, cada hū las entén a la seua manera, y 'ls nostres governants las aprecian aixís.

Que vaja D. Arseni a la capital—han dit—y D. Arseni ha respost:—Ja ho saben: estich a la disposició de vostés.

Pero en aquest assumpto, com en tots los que 's relacionan ab l'embolech marroquí, hi ha hagut la mar de dúptes, vacilacions y camandulas de totas menas.

Fins s'ha arribat a dir si Muley Hassán rebria o no al nostre embaixador. Fins s'ha suposat si la embaixada trobaria graves perills en lo llarch camí que separa la costa de la capital.

Després s'ha comensat a fer cálculs sobre lo que 'l nostre embaixador hauria de demanar. ¿Quina suma? ¿Quinas garantías? ¿Quinas exigèncias? Tant embrollada resulta l'obra del famós Moret, que ni menos sabem a horas d'ara lo que tenim dret a reclamar.

Per últim, van dirli al general:

—Vosté mateix demani lo que vulgui y no miri prim. Obri ab complerta llibertat. Ja que ha comensat la qüestió, acabila. Es tant espavilat vosté, que ningú mes que vosté pot sortirne ab lluhiment de aquest negoci.

D. Arseni anava a acceptar aquesta proba de omnimoda confiança; pero algun amic va encarregar-se de obrirli 'ls ulls, fentli veure la gran responsabilitat que anava a contreure davant del país, segons sigués l'èxit de la seua gestió.

—¿Qué no ho veu, general, que se 'l rifan? ¿Qué no compren que si la cosa li surt una mica desigual, totas las encarregadas cauran sobre vosté?... Una vegada l'han enganyat enviantlo a Melilla: ¡cuidado que

no l'enganyin un'altra vegada enviantlo a la Cort del Sultán!

Y 'l heroe de Sagunto, fregantse 'ls ulls, vá dir: —Home, té rahó.

Perque ell no hi queya en que poguessin carregarli 'l mort.

**

Aixís es que ha demanat instruccions claras y precisas, y fins ha permés que circulessin telegramas dirigits a la premsa de Madrit, afirmant qu'ell ja no estava per embaixadas.

La noticia vá produhir inmensa sensació. Tothom creu que ab embaixada o sense embaixada 'ns quedarem, al cap de vall, de la mateixa manera. Però 'l fet de negarse 'l heroe a representar lo paper d'embaixador, significaria una ruptura ab lo govern, y en aquest cas jaden fusionistas!

Y aixó, per lo vist, es lo que més importa en los actuals moments.

L'honra de la patria, la dignitat de la nació espanyola, los interessos sacrosants del país, los quantiosos desembolsos que s'han fet perque 25,000 homes anessin a missa a Sidi Guariaix, tot aixó son bicocas que no valen la pena en comparació ab lo demés. Lo gran qué es que 'l govern se sostinga y que 'l heroe de Sagunto no perdi 'l seu prestigi, ni 'l seu caràcter de dida seca de las institucions.

**

Vegin tots los espanyols que tingan sanch a las venas, pundonor a la conciencia, cor dintre del pit, cervell dintre del cráneo, y un resto de instint de conservació, si aquest escándol, y aquest rebaixament y aquesta humiliació vergonyosa, pot continuar ni un dia més.

¡Ay de nosaltres si no s'adopta prompte, pero molt prompte una resolució enérgica que posi en bon lloch lo nom d'Espanya!...

Ja que no han volgut que ho logressim al Africa, será precis que mirém a tota costa de conseguirho aquí! P. K.

AS bullangas que han estallat en diferents punts de Italia adquireixen de dia en dia un caràcter cada vegada més amenaçador.

Se diu que un alt personatge, atent a lo que pug succehir, ha colocat la seua fortuna en alguns dels més acreditats establiments de Londres.

Quan vingui 'l cas, no faltará qui parodihi la frase de Francisco I, exclamant:

—Tot s'ha perdut menos las liras.

S'assegura que dintre de poch arribará a Barcelona l'intrèpit capitá Ariza.

Siga ben vingut a n' aquesta republicana terra. Ell es un dels pochos que ha tingut ocasió de treballar com se debia en las inhospitalarias platxas africanas. Y si més no ha fet es que més no li han permés.

Per més que la monarquia no 's recordi tal vegada d'aquest valent, la patria espanyola conservarà sempre una memoria inextingible dels seus bons serveys.

La Epoca, exercint de nunci dels conservadors, empuña la trompeta y fa un pregó cridant a las filas conservadoras als fusionistas *desheredats*.

—Veni a nosaltres los que, desitjant una cartera, o un alt empleu, o una prebenda qualsevol no l'havéu poguda obtenir. Aquí seréu rebuts ab los brassos oberts, y tindréu segur plat a la taula.

**

No 's pot exercir l'art del reclám ab un naturalisme més trist y a la vegada més degradant. Excitar públicament als homes polítichs a cambiar de opinions y de partit, no per impulsos de la conciencia, sino per concupiscèncias del estómach, era lo últim que 'ns faltava veure en aquests temps de rebaixament, de miseria y de poca vergonya.

Lo país hauria de pendre un determini serio per evitar-se que 'l insultin ab un espectacle tan baix y repugnant.

Mentres la nació agonisa, y 'l industria decau, y 'l comerç no sab ahont darla y 'l contribuent a penas pot satisfacer las onerosas cargas que se li exigeixen, hi ha un establiment de crédit, lo Banch d'Espanya que reparteix dividendos de 110 pessetas per cada acció de 500.

Lo Banch d'Espanya es 'l únich establiment que prospera en mitj de la miseria general de la nació. Per lograr beneficis de un 22 per cent no té que fer més que imprimir bitllets, posarlos en circulació y deixarlos ab interès. Lo paper y 'l impressió es molt poch lo que li costan, y en cambi 'ls interessos que 'ls préstamos li redituan pujan a una suma importantíssima.

Lo govern, gran protector del Banch, no para may de sangrarnos, a benefici de aquest establiment privilegiat, que a dreta lley més que Banch d'Espanya, hauria de titularse Sanch d'Espanya.

Consigna *El Noticiero* que una part principalíssima del descubriment dels autors dels atentats de la Gran-vía y del Liceo 's deu al general Weyler, qui desde que 's troba desempenyant lo càrrech de capitá general de Catalunya, no ha deixat de má aquest assumpto, comunicant instruccions als jefes de la guardia-civil, que han sigut complertes al peu de la lletra, donant lo resultat que tots sabem.

Ademés, l'indicada autoritat, que desitja com ningú que la populosa capital de Barcelona entri resoltament pel camí de la normalitat, tan favorable al desarrollo dels seus interessos, se proposa celebrar una gran parada militar lo dia 23 del corrent mes de Janyer.

¡Oh, santa casualitat, berehida sigas! Aquesta exclamació ha fortit del fondo del meu cor al enterarme de que 'ls sabres-bayonetes dels fusells Maüser que s'han repartit a una part del exercit espanyol, tenen grabats, entre altres atributs republicans, lo gorro-frigi.

Si s'extranyan de que un govern monàrquich usi armas republicanas, jo 'ls diré que 'ls fusells Maüers estavan destinats a la República Argentina, havent aquesta consentit en que 'l pedido signés cedit a Espanya, que ab tanta urgència 'ls necessitava.

Y aixó ha donat per resultat que 'l dia que aquí 's proclamí la República, los sabres-bayonetes dels Maüers, ja farà temps que ostentarán los atributs de aquesta honrada y desitjada forma de govern.

Lo *modus vivendi* ab Fransa continuarà sense que la República francesa 'ns concedeixi cap benefici; y en cambi nosaltres li otorgarém totas las ventatjas que aném concedint a las demés nacions ab las quals celebrém tractats de comers.

Aixís ho arreglém nosaltres sempre. Com a rumbo nos empeta la basa.

Y ara en Moret está que no hi veu de alegría. Es natural. Com que després de tot no hi haurá ningú que li fassa pagar los plats trencats, ja pot fer lo que vulgui. Lo país no s'hi torna.

CARTAS DE FORA.—*Vimbodí*.—Lo nostre rector predica que negará terra sagrada a tots quants semorin sense rebre tots los sacraments. Lo dia de Nadal, a la missa del gall, y estant la gent dins de la iglesia, vá apagar tots los llums deixantlos a las foscas. Per cert qu'entre Rector y Vicari s'armá tal sarracina, que aquell, segons diuen li propinó una gran pallissa, lo qual no és d'extranyar, perque es home de brahó, com ho demostra l'haver corregut tota la guerra carlista, durant la qual vá rebre dos feridas. En un poble tan liberal com Vimbodí, no hi pot haver un ensotanat mes apropósit.

Vich.—Lo dia dels Reys, trobantme a missa al vehi poble de Calldetenas, hi hagué un moment en que 'm vaig creure transportat a un café cantant. Dos devots que l'han donada per la música, van tocar en l'armónium, alternant ab los cantors *El Tio fresco*, *El sereno*, *Peteneras*, *Malagueñas* y el *Jaleo*, de tal manera que las camas se despacientavan per ballar y mes de una vegada havia de reprimir un ¡olé! que se 'm venia a la punta de la llengua. ¿Será veritat que fins a las iglesias al últim troba refugi la *flamenqueria*?

Mataró.—Convé sempre posar de relleu las immoralitats polítichs, al objecte de que 'l públich sapiga a que atènyer-se. Avans de las últimas eleccions municipals, tot un senyor metje homeópata, de aquesta població, fent veure a tothom qu'era zorrillista, logrú que 'ls partidaris del seu toccayo don Manuel, coaligats ab los federals, lo fessin sortir concejal. Obtingut lo càrrech, el tal senyor homeópata, s'ha declarat *independent*, a fi de ser nomenat com ho ha sigut, segon tinent de Alcalde y president de la Comissió de Foment.

¿No 'ls hi sembla, viva Den, que aquest senyor regidor es un digne successor de lo célebre Mathew?

LO PEU DE D. PRAXEDES

¿No li sería possible don Práxedes del meu cor, ferse curar desseguida aquest peu que ara té tort? Fa ja una pila de mesos que no doném un sol pas que no 'ns porti una desgracia, un compromís o un fracás. ¿A qué 's deu aquesta série de trajectorias?... ¿A qué 's deu? Ben clá 's diu per totas bandas: al mal estat del seu peu.

ANARQUISTAS PRESOS A BARCELONA AB MOTIU DELS ATENTATS DE LA GRAN-VIA Y DEL LICEO

Emili Navarro

Joseph Codina

Mariano Cerezuelo

Manuel Archs

Frederich Carbonell

Mateu Ripoll

Jaume Sogas

Joseph Bernard

Domingo Mir

Domingo Fruytós

Camilo Miralles

Ramon Talarn

L' ATENTAT DEL LICEO

ACLARACIONS Y DESCUBRIMENTS

La atenció pública està fixa en la persona de Santiago Salvador Franch qu' en rahó de la ferida que va inferir al efectuar-se la seva detenció, continua en estat grave en la sala de presos del Hospital de Zaragoza, subjecte ab una cadena amarrada al sostre. En la impossibilitat de traslladarlo a Barcelona, el jutge instructor, Sr. Garcia Domenech, se traslladà a aquella ciutat, al objecte de pèndre-li declaracions. La diligència durà de quatre a cinch horas. Sembla que Salvador, comprenent per las preguntas que se li feyan, lo molt enterada qu' està la justícia de tots los detalls dels atentats anarquistas, exclamà:—Si tot ho saben ja, per qu' m preguntan?

Si això sigui cert, cauria per terra 'l propòsit que tenia de atribuir-se a si sol tota la culpabilitat del horrible atentat del Liceo.

Lo corresposnal zaragossà de un periòdich barceloní atribuïx a Salvador los següents conceptes: «Si Jesucrist s' hagués trobat a la mateixa altura que nosaltres en sociologia, hauria sigut anarquista. No sé si Deu existeix; pero cas d' existir, anarquista es segurament.» Interrogat si després de disparar las bombas senti remordiments, digué que passà alguns mals ratos pensant ab tantas victimas; pero que la conciencia acabava per dirli sempre que havia complert ab lo seu deber.

Un periòdich de Zaragoza cita alguns antecedents funestos de la familia Salvador. Lo pare de Santiago, anomenat Vicens, gosava de una posició regular, pero per la seva poca afició al treball sofrí grans perdoas, dedicant-se després a amenassar a alguns vehins rics del poble, exigintlos cantitats. Morí a mans de la guardia-civil, al intentar fugarse de una corda de presos. —Un oncle patern de Santiago se penjà en una olivera; y un germà del seu avi, capellà per mes senyas, al cumplir 33 anys, considerant que ja havia alcansat l' edat de Cristo, s' tancà dintre de un quarto y s' clavà un tiro.

L' autor del atentat del Liceo, a més de Salvador y Franch, se diu Burgués de apellido secundari. No deixa de ser un sar-

casme. Confirma 'l periòdich que dona la noticia, que a l' edat de 13 anys tingueren de arrencarli un revólver de las mans ab lo qual amenassava al seu pare. Afegeix que després de haver exercit lo *matute* a Barcelona, s' uní ab un vehí de Calanda y en la pineda de Manglanya doná mes de un susto als viandants ab sas tentativas d' *atraco*. Acusat de haver comés un robo a Castellote, sigui posat en llibertat després de tres mesos de arrossegarse per las presons, no havent-se pogut probar lo delicte de que se l' acusava.—Trobantse més tart a Valencia, tingué algunas qüestions ab l' amo de la fonda ahont parava, per no poder pagar lo gasto que havia fet: s' enredà ab un agent de l' autoritat y sufrí per aquest motiu una detenció correccional.

De retorn a Barcelona, tres dias després de l' execució de 'n Pallás, se li atribuïx la intentona de desenterrar lo cadàvre de aquest últim, que tant hagué de cridar l' atenció del públich.

Asseguran que ha explicat que entrà al Liceo per la porta que dona al carrer de Sant Pau, ab las dos bombas a la faixa, y cubert ab lo tapa-bocas, aprofitant la circumstancia d' estar plovent ab molta forsa al comensar la funció: que disparà las bombas, quan tothom estava distret escoltant a la triple, y que ho feu desde una de las portas que donan ingrés al galliner, escapant desseguida.

Fins aquí 'l periòdich zaragossà.

* *

Antonia Colom, esposa de Santiago Salvador, qu' en un principi callava per no agravar la situació del seu marit, sembla que ha fet revelacions importants, que 'l secret del sumari impedeix fer públicas.

Desde que Santiago's feya ab los terroristas havia cobrat un gran aburrimient al treball, y la infelís Antonia, fent feynas a las casas, se veyia obligada a subvenir a las necessitats de la familia.

Ja en lo *meeting* monstro que se celebrà en la Plassa de toros, y que a pesar del seu calificatiu de *monstro* s' veié poch concorregut, hi havia la idea de ferne una de grossa. Se diu que s' intentava sembrar lo terror per la ciutat, entregant-se al saqueig en determinats barris ahont abundan las joyerias. Santiago Salvador assistí al *meeting* ab una bomba. La funesta tenta-

tiva fracassà, y Salvador, al arribar a casa seva, ficà la bomba en un tupí, cubrintla de serraduras. Enterrat lo tupí en un solar del carrer de Corts, un dia, al tenir noticia de qu' en dit solar s' hi anava a edificar, desenterrà aquell perillós objecte.

Las dos bombas que sigueren llansadas a la platea del Liceo, Santiago Salvador las tenia guardadas dintre de un bagul feya dos dias. Alguns dels anarquistas que avuy están presos solian visitar lo seu domicili: sembla qu' en Codina es qui li proporcionà aquellas dos bombas. Lo dia 7 de novembre sortí Salvador de casa seva mes d' hora de lo que solia, emportant-se'n las bombas y no hi tornà fins a un quart de dotze de la nit. Estava cansat, emocionat y nerviós.—Ja he realitat lo meu desitj—digué a la seva dona. Y quan aquesta s' enterà del fet, signé tal lo seu esglay, que ab una mica més li cau dels brassos la nena, criatura de 14 mesos, que hi tenia amorosament.

Salvador, comprenent que podia ser descobert per aquest costat, sembla que li digné:—Recordat de lo que va fer en Ravachol ab dagas donas que 'l van vendre.

Desde llavors la infelís Antonia no gosava un moment de tranquil·litat. Temia per ella y per la seva filla. No en vá 'l seu marit l' havia amenassada, y aquest no deixava may lo ganivet, la pistola y una ampolleta de veneno. Ell mateix tampoch vivia tranquil. Devorava més que llegia 'ls periòdichs que relatavan l' atentat del Liceo, y quan s' enterà de la detenció de algun dels actuals presos, digué:—Estich perdut! Aquest ho contarà tot.

Desde llavors fugí: estigué alguns dias a Sant Feliu de Guíxols; ne passà alguns altres a la casa del seu amic Sogas, y per últim, en companyia de 'n Cerezuelo se 'n anà a Aragó. Desde Huesca s' dirigí a Alcañiz; y desde aquí al seu poble natal Castelserás.

Lo restant, fins a la seva detenció, ja ho hem contat en números anteriors y n' están enterats los lectors de la CAMPANA.

* *

Ha passat al ram de guerra la sumaria corresponent als presos Codina, Cerezuelo, Bernard, Talarn, Vacherini, Navarro, Archs y altres per créures'ls complicats en l' atentat comés per Paulí Pallás en la Gran-via.

J.